

voldoen. Noode missen we echter ook hier de bepaling, dat de Minister in deze heeft te rade te gaan met boekhoudkundigen, als o.i. ten onrechte eerst bij art. 38 op het tapijt komen.

Art. 38, dat wel voor zichzelf spreekt en weinig toelichting behoeft, heeft zijne tegenwoordige redactie te danken aan de overweging, dat bij de door art. 37 beoogde controle vaak behoefte zal bestaan aan een deskundig onderzoek. Niet alleen zullen bij eenigszins ingewikkelde bedrijven de gezochte gegevens niet altijd voor de hand liggen, maar ook zal men moeten denken aan de mogelijkheid, dat men opzettelijk boekingen zóó inricht, dat zij den waren toestand bemaantelen.

Dezerzijds wordt met voldoening geconstateerd, dat ook boete bedreigd is op het niet of niet volledig nakomen van genoemd artikel 38.

Het behoeft wel geen afzonderlijke vermelding, dat de aan te wijzen boekhoudkundigen zullen gerecriteerd worden uit de *Accountants* en *Adjunct-accountants*, waarover de M. v. F. beschikt.

B. v. d. BERG

INGEZONDEN STUKKEN

NAAR AANLEIDING VAN EEN VOORBERICHT

Geachte Redactie,

Het artikeltje in het Septembernummer van Uw blad, waarin mijn naam genoemd wordt, is, als ik het goed begrijp, een uitnodiging aan mijn adres, om een door mij begane — ik wil mij euphemistisch uitdrukken — onjuistheid weer goed te maken. Ik ben gaarne bereid het boetekleed aan te trekken, als het niet ontsiert. Maar heusch, dit boetekleed past mij niet: het maakt me nog leelijker, dan ik al ben. Wel degelijk had ik goede gronden, om te meenen, dat mijn stuk niet in *Accountancy* geplaatst zou worden. Verdere mededeelingen daaromtrent zouden echter hoogst ongepast zijn: alleen wil ik gaarne verklaren, dat de „goede gronden” en Prof. *Limperg* niets met elkaar uitstaande hebben: heb ik dan het tegendeel beweed?

Aangenomen, dat Prof. *Limperg* met deze verklaring tevreden is en ik moet dit wel aannemen, omdat het voor hem ging om zijn z.g.n. weigering van plaatsing, — is echter het incident *geenszins gesloten*. In mijn voorbericht ben ik in mijn verontwaardiging te ver gegaan, laat ik het kind bij den waren naam noemen, heb ik Prof. *Polak* gekleineerd op een wijze, die aan belediging doet denken. Maar, waarde redactie, ik ben niet de eerste, die beledigde. Ik ben hierin op voortreffelijke wijze voorafgegaan door Prof. *Polak*. En van een erkenning van dien kant heb ik nooit iets vernomen.

Wat ik hier verder schrijf, zal U weinig interesseeren, maar ik heb het noodig, om wat daarna volgt, te verklaren.

Toen ik een kleine 30 jaar terug, voor de acte M.O. Bockhouden studeerde, stuitte ik herhaaldelijk op kennisleemten, die vooral economie en recht betroffen. Daarom vatte ik het plan op, mij bovenal in die vakken te bekwaamen. Ik koos den langen weg Staatsexamen A, candidaats- en doctoraal examen, promotie. Onder de moeilijkste omstandigheden, die men zich maar denken kan, behaalde ik na een strijkeling de acte K XII en binnen den gewonen tijd de diploma's der overige examens. Voor het doctoraal Staatswetenschappen had ik als eant selectum de waarde- en prijsleer opgegeven. Daarna heb ik mij bijna onafgebroken ongeveer 2 1/2 jaar, het kan nog wel iets langer zijn, meestal onder zeer goede leiding, in de verschillende onderdeelen van het privaats- en strafrecht bekwaamd. Behalve in de oorlogswinstjaren heb ik de studie steeds bijgehouden en mijn studie met de nieuwere litteratuur uitgebreid.

En daar komt Prof. *Polak*, die de korte broek nog droeg — ik bedoel heusch geen belediging —, toen ik promoveerde, mij van *misvattingen* beschuldigen, en van een zich begeven op vreemd terrein. Werkelijk, geachte redactie, en ik hoop, dat U

mij om de volgende bewering niet verwaand zult noemen, — durf ik met de meeste gerustheid zeggen, dat mijn economische studiën niet minder omvangrijk geweest zijn dan die van Prof. *Polak*. Dat ik voor de mathematische school, waaraan, naar ik geloof, een kort leven beschoren is, weinig voel en mij liever bezig houd met *Wagner*, *Spann*, *Oppenheimer*, mag geen aanleiding zijn, om in een critiek van *misvattingen* te spreken. Gesteld eens, dat de mooie critiek van Prof. *Bordewijk* op *Kuyper ontsiert* werd door een woord, als misvatting. Denkt U niet, dat *Kuyper* voortaan Prof. *Bordewijk* den nek zou hebben toegekeerd? Is de critiek objectief, als men zulke uitdrukkingen bezigt tegen iemand, die ook vele studie jaren in hetzelfde vak achter den rug heeft? Ik acht dit woord in hooge mate ongepast en krenkend. Het beteekent in verband met het overige van *Polak's* critiek: „Man, praat toch niet over dingen, waarvan je geen verstand hebt: *Schumpeter* is groot en *Polak* is zijn profeet.”

En het meest krenkende was nog, dat *Polak* mij die misvattingen in de schoenen schoof, terwijl ik opzettelijk slechts de begrippen en beginselen van de Nederlandsche leerboeken (*Feenstra*, *Eigenman*, *Cohen*, *Raaymakers*, *Spaander*) naar voren bracht. Ik wilde zoo eenvoudig mogelijk zijn en was mischien te eenvoudig.

Dan is er nog iets, waarover ik mij in de critiek van P. ergerd heb. Dat is de veroordeeling van het boek als *conglomerat*, waarmede hij den volke kond wil doen, dat ik recht, boekhouden en wat niet al, als bedrijfshuishoudkunde beschouw. Prof. *Polak* wist of kon althans weten, dat het boek bestemd was om de candidaten door den doolhof van de H. W. O. te voeren naar den tempel der bedrijfshuishoudkunde. Dat het niet als handboek der bedrijfshuishoudkunde kon beschouwd worden, blijkt zonneklaar uit het voorbericht. Toch critiseert hij het als wetenschappelijk handboek. Geachte redactie, vaak sta ik in twijfel om het een of ander onderwerp al of niet tot de bedrijfshuishoudkunde te rekenen, maar ik hoop niet, dat U mij voor zoo onnoozel zult aanzien, dat ik vennootschaps-, auteurs-, oetrooirecht enz. tot de bedrijfshuishoudkunde reken.

De gewraakte woorden hebben mij diep gekrenkt en beledigd, evenals de toon van het geheele stuk. Dit was het niet het schrijven van een wetenschappelijk criticus, maar van iemand, die door het propageeren van eigen — zeer te bestrijden — meeningen een ander eenvoudig wilde afmaken.

Over critiek moet men zich niet hoos maken, maar men mag dan toch verwachten, dat de criticus den goeden toon bewaart, eerlijk is en niet beledigt. Dat kan niet anders dan kwaad bloed zetten.

Eerst wanneer Prof. *Polak* op zijn beurt erkent te ver te zijn gegaan, is het incident gesloten. Ik heb „goede gronden” om te meenen, dat Prof. *Polak* dit zal doen, zoodat ik hem weer gelijk voorheen als goed vriend de hand kan drukken.

Het zou in het belang van de ontwikkeling van dit nieuwe leervak — wetenschap, zoo ge wilt — zijn, als de tegenwoordige in de economie behoorlijk onderlegde beoefenaars, die deels buiten elk verband met de officiële geleerde wereld staan, zich vereenigden tot gezamenlijke beoefening. Ik geloof, dat de wetenschap hiermede heel wat meer gebaat zou zijn dan met beledigende critieken.

Hoogachtend,

HUYSMAN

De Redactie van dit Maandblad was zoo vriendelijk, mij in de gelegenheid te stellen, het bovenstaande stuk van Dr. *Huysman* van een naschrift te voorzien. Met gemengde gevoelens maak ik van die gelegenheid gebruik.

Ik doe dat gaarne voor zoover ik daardoor openlijk kan verklaren, dat ik met groot genoegen Dr. *Huysman* de vriendenhand zal reiken. Ik heb hem die na mijn recensie in *Accountancy* 1922 meermalen gereikt; toen hij haar aanvankelijk weigerde

heb ik door bemiddeling van een zijner intieme vrienden hem laten weten, dat mijn ongunstige critiek niet den persoon, maar het boek betrof, dat ik slechts door het vakbelang en door generlei persoonlijk gevoelen was gedreven en dat ik op een goede persoonlijke verstandhouding met Dr. *Huysman* prijs stelde. Die goede verstandhouding, door handdrukken bevestigd, is er geweest in den zomer van 1923, vóór het verschijnen van wat die tweede druk te mijnen aanzien ten beste gaf, heb ik den tweeden druk. Nadat ik door derden vernomen had wat die tweede druk te mijner aanzien ten beste gaf, heb ik gelukkigerwijze Dr. *Huysman* niet meer ontmoet, zoodat verscherping der verhouding uitbleef en ik, na de ruiterlijke openlijke erkenning van Dr. *Huysman* in het Maandblad voor Handelsonderwijs en Handelswetenschappen, hem kon schrijven, dat ik die erkenning als een sympathieke, moedige daad hoogelijk waardeerde. Mijn hand was dus alweer uitgestoken en dat blijft zij.

Maar Dr. *Huysman* verbindt aan zijn vriendenhand een voorwaarde, die ik niet kan vervullen. Ik voel niet, dat ik te ver ben gegaan. En ziehier, in welk opzicht ik ongaarne dit naschrift schrijf: het dwingt mij, mijn recensie nog eens aan te dikken. Want waar ik van misvattingen sprak heb ik geenszins bedoeld: van de mijne afwijkende opvattingen, doch: blijken, dat bepaalde leerstellingen en begrippen niet juist begrepen, misgevat waren. Geeft b.v. de uitwerking op blz. 104/105 (eerste druk) van de leer, dat arbeidsloon geen kosten, maar inkomsten vormen, niet overduidelijk blijk van een onjuist begrippen dier leerstelling? En evenzeer de weergeving van de waardebegrippen op blz. 8 en 9? (Voor beide zie men mijn recensie op blz. 137 *Accountancy* 1922). Dergelijke gedachten zijn ten eenen male vreemd aan welke economische schrijvers ook, inclusief *Wagner*, *Spann* en *Oppenheimer*, die Dr. *Huysman* thans ten tooneele voert — hien etonnés de se trouver ensemble! — maar die in zijn boek nergens worden genoemd. Dáár wordt slechts verwezen naar *Schmoller*, *Philippovich*, *Cassel*, *Verrijn Stuart*, *Smart*, *Pierson*, *Wieser*, *Menger*, *Böhm*, op eerstgenoemde na allen aanhangers van de exacte, niet van de mathematische economie. Hun begrippen dacht ik in het boek verwerkt te vinden, niet die van andere voorgangers of van ongenoemde schrijvers van elementaire leerboeken; wát ik vond had met de begrippen der genoemde grensnuttheoretici slechts oppervlakkige overeenkomst.

De conglomeraatskwestie is eenvoudig. Het boek draagt als ondertitel het woord *Bedrijfshuishoudkunde*. En mijn critiek richtte zich minder tegen het m.i. overbodige herhalen van wat in juridische en economische handboeken is te vinden dan tegen de wijze waarop zulks geschiedde.

Naar aanleiding van Dr. *Huysman's* laatste alinea zij vastgesteld, dat voorstellen tot samenwerking bij mij steeds een gunstige overweging zullen vinden.

N. J. POLAK

UIT EN VOOR DE PRAKTIJK

Red.: A. H. GRONDEL, ABR. MEY, JAMES POLAK

In deze rubriek worden elke maand een of meer opgaven gepubliceerd, waarvan ieder abonné de uitwerking aan de redactie kan inzenden.

De oplossingen moeten vóór den 25sten der maand, volgend op die, waarin de opgave is gesteld, worden toegezonden aan den rubriekredacteur, wiens naam bij de desbetreffende opgave werd vermeld. Ze worden beoordeeld onder de initialen van den inzender (wiens naam en adres op het werk moeten zijn vermeld) of onder door hem te geven motto.

Op het couvert te schrijven „Oplossing”.

Het papier slechts aan een zijde te beschrijven. Losse vellen papier aan elkaar hechten.

Voor werkstukken welke men terugverlangt, gefrankeerd couvert bijvoegen.

Voor elke opgave worden punten gegeven (maximum 10). Hij of zij, die het hoogste aantal punten voor 6 uitwerkingen verkrijgt, ontvangt van den uitgever een boekwerk, betrekking hebbende op het vak. — Zij, die eenmaal een prijs ontvingen, blijven verder buiten mededinging.

OPGAVE No. 10 (Afdeling II)

(Uitwerkingen vóór 25 Januari 1925 te zenden aan Abr. Mey, Heerengracht 508, Amsterdam)

De N. V. Trias Cementfabrieken te Groningen wenscht in 1919 eene belangengemeenschap aan te gaan met de firma Schyndel van der Pulles & Co., die eveneens een cementfabriek exploiteert. Beide zaken blijven echter hunne rechtsfiguur behouden en treden naar buiten als zelfstandige onderneming op; alleen zal de winst volgens aangegaan contract worden verdeeld en zal van de combinatie in zooverre worden geprofiteerd dat de Directeur van de Trias de mergel in 't groot voor beide bedrijven in België zal koopen. Schyndel van der Pulles ontvangen hun mergel dus voortaan van de groeve, maar door bemiddeling van de Trias. Schyndel, die in het Zuiden des lands gevestigd is heeft grooten verkoop tot aan de linie Den Haag—Utrecht—Zutphen maar bovendien een agent in Leeuwarden, de firma heeft bovendien een niet onbelangrijke export naar Zuid-Amerika. De Trias verkoopt meest in Noord-Nederland, maar heeft ongeveer één jaar voor de overeenkomst een bijkantoor in Rotterdam opgericht (met de bedoeling ook bezuiden de aangegeven linie te gaan werken); zij exporteerde voor den oorlog zeer veel naar Oost-Friesland, Oldenburg en Westfalen. (ongeveer 40 à 45 % van haar productie).

De Commissaris van de Trias, die één Uwer relaties is verzoekt aan hem een schema in te zenden voor Uwe contróle op de naleving der overeenkomst en aan te geven een voorbeeld voor de bepaling van elks aandeel in de gezamenlijke winst volgens het poolcontract (aan de hand van de gegeven winstrekeningen). U gelieve dit uitvoerig te doen en daarbij aan te geven hoever U op de administratie der beide zaken met Uwe contróle wilt ingaan, daar hij in de fusie-vergadering in principe heeft weten door te zetten, dat er gecontroleerd zou worden en dat de accountant plein-pouvoir zou krijgen. Beide zaken hebben echter voorheen nooit met een accountant gewerkt en wenschen daarom toch gaarne vooraf één en ander te weten met argumenten omkleed.

De voor U belangrijke artikelen van het contract bevatten behoudens het reeds medegedeelde volgende bepaling.

Beide zaken maken jaarlijks hun balans en winstrekening op; de netto-winst van event. export zal van de winst van binnenlandschen verkoop gescheiden worden, daar de belangengemeenschap alleen de laatste omvat. Van de dus becijferde winst zal eerst 5 % over het kapitaal aan partijen als rente worden betaald, het resteerende zal gelijkelijk worden verdeeld.

In het contract mag geen verandering gebracht worden desgewenscht kunt U echter voorstellen doen voor aanvullende bepalingen, die echter het principe niet mogen storen. De Commissaris deelt U mede, dat de Heeren geen taxaties van vaste goederen wenschen, U zult de waarde administratief moeten vaststellen.

Uit een desbetr. onderzoek blijkt:

TRIAS

Grondstuk gekocht	1904	f	15.000.—
Fabrieksgebouwen bouw	1904	„	20.000.—
Bijbouw	1912	„	7.000.—
Uitbreiding	1913	„	13.000.—
Grondaankoop	1913	„	10.000.—
Loodsen Groningen	1916	„	2.000.—
Loodsen R'dam Haven	1917	„	4.000.—
Kantoor en opslagplaats Kipstraat R'dam	1918	„	35.000.—
Machines werktuigen	1904	„	30.000.—